

הצעה לפתרון בחינת הבגרות בלשון

11241 70% - מותאם

מועד קיץ תשפ"ד 2024

הפתרון נכתב על ידי מיה צלח גפני ואסף גבעתי

מצוות מורי רשת החינוך אנקורי

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"ד, מס' 11281 + נספחים

חלק ראשון – הבנה והבעה (50 נקודות)

קראו את המאמרים 1-3 שבנספח 1 המצורף, וענו על כל השאלות 1-5 שלפניכם. הקפידו על כתב ברור, על כתיב נכון, על כללי הדקדוק ועל פיסוק הגיוני.

1. א. לפניכם תיאורים של ארבע פעולות (1)-(4), ולאחר כל תיאור יש שאלה. הקיפו את התשובה הנכונה על השאלה שלאחר כל תיאור. ענו על פי המאמרים. (4 נקודות)
 - (1) בזמן המלחמה האירו מדינות שונות ברחבי העולם בניינים בנורות שיצרו את צורת דגל ישראל. האם פעולת המדינות מבטאת סולידריות? כן / לא
 - (2) חברת הסעות נשכרה על ידי העירייה כדי להסיע ילדים מיישובים מפונים ל"יום כיף". האם הפעולה של חברת ההסעות מבטאת סולידריות? כן / לא
 - (3) בתקופת המלחמה סייע אזרחי ישראלי לנפגעי המלחמה בכל מה שנדרש, והתנה זאת בצילום מעשיו ובפרסומם. האם פעולת האזרח הישראלי מבטאת סולידריות? כן / לא
 - (4) בתקופת המלחמה אנשים רבים תלו על צווארם דסקית ובה הכיתוב: "השיבו אותם הביתה". האם פעולת האנשים מבטאת סולידריות? כן / לא

- ב. בחרו מסעיף א באחת מן הפעולות שאינה מבטאת סולידריות, ציינו את מספרה, ונמקו את תשובתכם על פי מאמר 1. (3 נקודות)

מספר הפעולה: 3/2

מי שפועל מתוך סולידריות אינו מפיך מכך תועלת אישית, אלא תועלת עבור הכלל בלבד. בדוגמאות הנ"ל חברת ההסעות/האזרח הפיקו תועלת אישית-כספית/ יחסי ציבור-לפעולתם, ולכן המניע המרכזי לא יכול להיות מוגדר כסולידריות.

2. מאמר 1 הוא מאמר עיוני-מיעדי. לפניכם רשימה של חמישה מאפיינים של כתיבה. הקיפו שני מאפיינים של סגנון כתיבה עיוני-מיעדי הבאים לידי ביטוי במאמר 1. (4 נקודות)
 - שימוש רב בדימויים, במטפורות ובלשון ציורית
 - הסברים רבים של מושגים
 - טענת כותב ברורה ונחרצת
 - כתיבה אובייקטיבית בלי הבעת עמדה של הכותב
 - טענות נגד רבות

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"ד, מס' 11281 + נספחים

3. א. מהו החשש המשותף שכותבי המאמרים 2 ו-3 מעלים? (4 נקודות)

שתופעת ההתנדבות והסולידריות שהופגנה בין אזרחי ישראל היא קצובה בזמן, ולא תוכל להימשך עוד זמן רב.

ב. על פי כל אחד משני המאמרים, מאמר 2 ומאמר 3, מה אפשר לעשות כדי למנוע את התממשותו של חשש זה?

(4 נקודות)

על פי מאמר 2: יש לשמר את האמון בין חברי הקבוצה ואת התחושה שמידת ההקרבה של כולם היא שווה.

על פי מאמר 3: יצירת סדר חברתי חדש של התארגנויות עצמאיות ומקומיות "קומונינג" שנוצרות בשטח ואינן שייכות למוסדות המדינה.

4. ענו על שני הסעיפים שלפניכם על פי מאמר 3.

א. על פי מאמר 3, מהי תרומתה של הסולידריות לפרט עצמו הפועל למען האחרים? (3 נקודות)

הפרט זוכה בתחושת משמעות שמגרשת ולו לשעות ספורות את תחושת חוסר האונים.

ב. על פי מאמר 3, מהו היחס שבין סולידריות לקומונינג? הקיפו את התשובה הנכונה. (3 נקודות)

(1) קומונינג מונע את המשך הסולידריות.

(2) קומונינג הוא ביטוי לסולידריות.

(3) סולידריות היא תחליף לקומונינג.

(4) סולידריות היא התולדה של קומונינג.

חלק שני – לשון (50 נקודות)

בחלק זה שלושה פרקים. ענו על שני פרקים: על פרק א – חובה, ועל אחד מן הפרקים ב-ג.

פרק א: שם המספר – חובה (10 נקודות)

ענו על שאלה 6.

6. במשפטים שלפניכם הקיפו את הצורות הנכונות של שם המספר מבין האפשרויות הנתונות.

- **חמישה / חמישי** בדצמבר מציינים בעולם את "יום המתנדב הבינלאומי".
- לפי הנתונים שאספה עמותת "רוח טובה" לעידוד התנדבות בישראל, התנדבו השנה כחמש עשרה אלף / **חמישה עשר אלף** מתנדבים מכל הארץ. **אחד / אחת** המיזמים החברתיים הבולטים של העמותה הוא "יום המעשים הטובים", ובשנה שעברה התקיים המיזם בפעם **השבע עשרה** / **שבעה עשר**.
- עמותת מתנדבים אחרת הוקמה בשנת אלפיים עשרים **ואחד / אלפיים עשרים ואחת** עם פרוץ משבר הקורונה, ובמהלך **שלוש** / **שלושת** שנות קיומה היא פעלה **בחמישים וארבע** / **חמישים וארבעה** ערים ויישובים ברחבי הארץ.
- בסקר שנערך עם פרוץ המלחמה בחודש אוקטובר נמצא כי **ארבעים ושלושה** / **ארבעים ושלוש** אחוזים מבני 18-34 שהשתתפו בסקר, התנדבו בזמן המלחמה. **ארבעה** / **ארבעת** תחומי ההתנדבות העיקריים היו איסוף מזון, גיוס תרומות, הסעות והסברה ברשתות החברתיות. שיעור המתנדבים באיסוף מזון היה גבוה פי **שלושה** / **שלוש** משיעור המתנדבים בפעילויות הסברה ברשתות החברתיות.

עברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון מותאם, קיץ תשפ"ד, מס' 11241 + נספחים

8. א. לפניכם משפט פשוט שהחלקים התחביריים בו נתחמו.

ציינו מעל כל חלק תחבירי את התפקיד התחבירי שלו.

תואר סיג	נשא	לוגא	אנאוי	לוגא
בעקבות האירועים	תזדקק	החברה	הישראלית	לריפוי רחב היקף

ב. לפניכם שני משפטים מורכבים שהפסוקיות בהם נתחמו.

ציינו מעל כל פסוקית את התפקיד התחבירי שלה.

(1) כדי שתתקיים סולידידות, חשוב שישמר האמון בין החברים בקבוצה. פסוקית תואר (תבואה) פסוקית ונדא

(2) מי שמצטרף לארגוני התנדבות, נחשף ליצירתיות ולרוח האנושית. פסוקית ונדא

פסוקית אנאוי
הבאות לידי ביטוי בארגונים אלה.

9. א. לפניכם שני משפטים, ובכל אחד מהם יש הסגר.

(1) סולידריות היא תחושת שייכות של אדם למועגל חברתי, לפי הסוציולוג אמיל דורקהיים.

(2) ודאי יש דברים שאנחנו כחברה יכולים לעשות לשימור העשייה החברתית המשותפת.

• בכל אחד מן המשפטים מתחו קו מתחת להסגר.

• הסבירו את תרומתו של ההסגר בכל משפט.

משפט (1): בין מקור המילה ותוכן המילה

משפט (2): הכתיב והגייה

ב. לפניכם שני משפטים, ובכל אחד מהם יש תמורה.

(1) המושגים: אמון, אכפתיות ואחוה קשורים קשר ישיר בסולידריות.

(2) היום, בתקופה הקשה של מלחמת אוקטובר 2023, נדמה שאמון הציבור נתון

לחברה הישראלית.

השלימו את הטבלה שלפניכם – העתיקו מכל משפט את התמורה ואת המילה שהיא

ממירה, וציינו את התפקיד התחבירי של המילה שהתמורה ממירה.

התמורה	המילה שהתמורה ממירה	התפקיד התחבירי של המילה שהתמורה ממירה
משפט (1) אמון, אכפתיות ואחוה	המושגים	נושא
משפט (2) היום, בתקופה הקשה של מלחמת אוקטובר 2023	היום	תואר זמן

10. א. לפניכם משפט מורכב.

פעילי התנועה "אזרחים למען אזרחים" שנחשפו לבקשות סיוע של משפחות

ניזקקות, הקימו מערך סיוע שיספק מענה מהיר למשפחות.

(1) פרקו את המשפט הנתון לשלושה משפטים פשוטים.

• משפחה ניזקקת ביקור סיוע

• פעילי התנועה "אזרחים למען אזרחים" נחשפו לבקשות

• (בס) הקימו מערך סיוע לסינון טענה מהיר למשפחות

(2) המירו את המשפט הנתון במשפט מורכב בעל פסוקית סיבה.

פעילי התנועה "אזרחים למען אזרחים" הקימו מערך סיוע לסינון

טענה מהיר למשפחות ניזקקות שלא ניתן להן נחלסו לבקשות
הסיוע שלהן.

ב. לפניכם קטע ובו ארבע מילים מודגשות. ציינו מעל כל מילה מודגשת את

חלק הדיבור שלה.

על פי סקר, שיעור **המתנדבים** בקרב הציבור מתחילת המלחמה הוא כמעט
חמישים אחוז. שיעור התנדבות זה הוא נתון **מרשים** מאוד, בייחוד כעת, כאשר
יש מאות אלפי **מפונים** ואלפי אזרחים מגויסים. נתון זה **מלמד** על הסולידריות
בחברה הישראלית ועל החוסן שלה.

עברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון מותאם, קיץ תשפ"ד, מס' 11241 + נספחים

11. א. לפניכם שני משפטים, ובכל אחד מהם המילה "יש" מסומנת בקו.

(1) כדי לענות על שאלה זו יש להתייחס למושג "אמון".

(2) בחברה כזאת יש שיעור גבוה של התנדבות.

כתבו את המשמעות של המילה "יש" בכל אחד מן המשפטים.

המשמעות של "יש" במשפט (1): יש (3 נ"מ)

המשמעות של "יש" במשפט (2): יש ק"מ

ב. לפניכם שלושה משפטים, ובהם מילים המסומנות בקו.

(1) אין טובה גדולה יותר מהגשת עזרה לאחין.

(2) סולידריות לא פורמלית אינה מכורח צו או חוק.

(3) הסולידריות היא רבת כוח, והיא מתגברת במיוחד בשעות משבר.

כתבו מעל כל מילה המסומנת בקו את התפקיד התחבירי שלה.

ג. לפניכם שני משפטים, ובכל אחד מהם יש חלק כולל.

(1) בחברה סולידרית יש התנדבות רבה, מתן עזרה ותמיכה רחבה.

(2) כל אחד מן החברים בקבוצה פועל ממניעים כנים של דאגה לזולת ולא

מסיבות אישיות.

- מתחו קו מתחת לחלק הכולל בכל משפט.
- השלימו את הטבלה שלפניכם – ציינו את התפקיד התחבירי של החלק הכולל בכל משפט ואת הקשר הלוגי שבחלק הכולל.

הקשר הלוגי בחלק הכולל	התפקיד התחבירי של החלק הכולל	
היטיבה	יש	משפט (1)
לגור	יש	משפט (2)

עברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון מותאם, קיץ תשפ"ד, מס' 11241 + נספחים

פרק ג: מערכת הצורות (40 נקודות)

בפרק זה חמש שאלות, 12-16 (לכל שאלה – 12 נקודות).
 תוכלו לענות, באופן מלא או חלקי, על כל השאלות בפרק זה, אך מספר הנקודות שתוכלו לצבור בפרק לא יעלה על 40 נקודות.
שימו לב: תוכלו להיעזר בנספח 2 – דף העזר.

12. לפניכם טבלה ובה שבעה משפטים שבכל משפט מודגש פועל. השלימו את הטבלה – ציינו את השורש ואת הבניין של כל אחד מן הפעלים המודגשים.

הפועל	השורש	הבניין
במדעי החברה התעורר עניין במושג סולידריות.	ע-ו-ר	הע"ע
סולידריות היא רכיב חיוני בקבוצות שמענינות (מעוניינות) ליצור בתוכן לכידות.	ע-נ-נ	הע"ע
הסולידריות קרובה במחיר מסוים.	כ-ר-ב	הע"ק
קבוצת מכבי תל אביב החליטה להמיר את תלבושתה הכחולה לבנה בתלבושת צהובה.	מ-ו-י	הע"פ
זאת הפגנה של סולידריות גם אם אין בכוחה להועיל כלל.	ו-ע-ל	הע"פ
הסולידריות מתבטאת בפעולות שאדם נוקט למען ציבור שהוא רואה את עצמו משתייך (משתייך) אליו.	ש-י-כ	התכ"פ
בזכות ההתנדבות זכתה הקבוצה בתחושת משמעות.	ל-כ-ו	הע"ק

עברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון מותאם, קיץ תשפ"ד, מס' 11241 + נספחים

13. א. לפניכם ארבעה פעלים.

כ-ג-י-ה

נְכוּנִים, מְכַיֵּינִים, מְכוּנָנִים

(1) הקיפו את הפועל היוצא דופן מבחינת השורש שלו, וכתבו מעליו את שורשו.

(2) בטבלה שלפניכם, מיינו את ארבעת הפעלים לפי הבניין.

הפעיל	פיעל	נפעל
לְכוּנִים	לְכוּנָנִים	לְכוּנִים

ב. לפניכם קטע ובו מילים מודגשות.

ההתנדבות של הציבור בתקופת המלחמה הייתה תְּגוּבָה על מצב חירום.
התנדבות זו בדרך כלל גוֹבָה מחיר מן הפרט, ומידת ההקרבה של הציבור
בתקופה זו גְּבוּהָה יותר מבזמנים רגילים.

כתבו את השורש של כל מילה המודגשת בקטע, והקיפו מבין האפשרויות שם פועל מאותו השורש שלה.

תְּגוּבָה: השורש ט-ו-ה, שם פועל מאותו השורש לְגוּבֹת, לְהַגִּיב, לְגַבָּה (לגבוה).

גוֹבָה: השורש ט-ו-ה, שם פועל מאותו השורש לְגוּבֹת, לְהַגִּיב, לְגַבָּה (לגבוה).

גְּבוּהָה: השורש ט-ו-ה, שם פועל מאותו השורש לְגוּבֹת, לְהַגִּיב, לְגַבָּה (לגבוה).

ג. לפניכם משפט, ובו ארבע מילים מוגדלות שבכל אחת מהן מודגש הצורן הסופי.

- קבוצת מכבי תל אביב המירה את תְּלַבּוּשְׁתָּהּ הכחולה לבנה בתלבושת צהובה.

(1) מהו סוג הצורן הסופי המשותף לארבע מילים אלה?

הקיפו את התשובה הנכונה. צורן גזירה / צורן נטייה

(2) מבין ארבע המילים העתיקו את המילה שהצורן הסופי בה יוצא דופן מבחינת

המשמעות שלו. תְּלַבּוּשְׁתָּהּ

(3) ציינו את המשמעות של הצורן הסופי היוצא דופן. לְגַבָּה

(4) ציינו את המשמעות המשותפת לצורן הסופי שבשלוש המילים האחרות. לְקַדַּח

14. א. לפניכם קטע ובו צורות בינוני מודגשות.

על פי סקר, שיעור ה**מְתַנַּדְבִים** בקרב הציבור מותחילת המלחמה הוא כמעט חמישים אחוז. שיעור התנדבות זה הוא נתון **מְרָשִים** מאוד, בייחוד כעת, כאשר יש מאות אלפי **מְפָנִים** (מפונים) ואלפי אזרחים מגויסים, והוא **מְלַמֵד** על הסולידריות בחברה הישראלית ועל החוסן שלה.

(1) ציינו מעל כל אחת מצורות הבינוני המודגשות, את חלק הדיבור שלה.

(2) לפניכם שני משפטים, ובכל אחד מהם מודגשת צורת בינוני.

ציינו ליד כל משפט את השורש של צורת הבינוני המודגשת בו.

- שיעור התנדבות של כמעט חמישים אחוזים הוא נתון **מְרָשִים**. ר-ש-נ
- ההורים **מְרָשִים** לילדיהם לצאת לפעילויות התנדבות שונות. ר-ש-נ

ב. לפניכם משפטים וצירופים, ובהם שמות פעולה מודגשים.

ציינו מעל כל שם פעולה מודגש את הבניין שלו.

- סולידריות היא סוג של **הַתְאָרְגָנוּת** אנושית שבה החברים אחראים על **אֲרְגוֹן** הפעילויות. ה-ת-א-ר-ג-נ
- **הַתְבוֹנָנוּת** בשלושה מושגים תעמיק את הבנת המושג סולידריות. ה-ת-ב-נ-נ
- **פְּוִנָת** (כוונת) העמותה פ-ו-נ-ת
- **הַסְדָר** זמני ה-ס-ד-ר

עברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון מותאם, קיץ תשפ"ד, מס' 11241 + נספחים

15. א. לפניכם קטע שחסרים בו פעלים. כתבו בכל מקום ריק את הפועל המתאים על פי השורש שבסוגריים. אין צורך לנקד.
- באופן טבעי כמעט כל אחד מאיתנו _____ (ח-ו-ש) עצבות בתקופה של אירועים מסוימים, כמו מלחמה או מגפה עולמית.
- הינה כמה דרכים שנועדו _____ (ח-ז-ק) את החוסן הנפשי שלנו. ראשית, _____ (ש-א-ר) פעילים! כשמצב הרוח ירוד, חשוב מאוד _____ (ז-ו-ז). על פי מחקרים, צמצום התנועה _____ (ח-מ-ר) את מצב הרוח השלילי.
- שנית, אל תתבודדו! לעיתים הכאב _____ (ו-ב-ל) אותנו להתבודדות ולהתרחקות. היפגשו עם חברים, ואל _____ (ס-פ-ק) רק בקשרים ישנים, _____ (צ-ר-ף) לקבוצות חדשות.
- ולסיום, גם אנשים בעלי חוסן נפשי גבוה _____ (ח-ו-י/ה) מצוקה. במקרה כזה חשוב _____ (פ-נ-י/ה) לאיש מקצוע.
- ב. לפניכם קטע שחסרים בו שמות. כתבו בכל מקום ריק את השם המתאים על פי השורש שבסוגריים. אין צורך לנקד.
- גילויי סולידריות מרגשים של יהודים ממקומות שונים בעולם הצליחו להפיג מעט את ה _____ (ח-ו-ש) הקשות שעוררו אירועי המלחמה. כך למשל לאחר יום-יומיים של מבוכה שמקורה בחוסר _____ (י-ד-ע) אמין על מה שקורה בשטח, החלה קהילת יהודי ארצות הברית להפגין סולידריות עם ישראל.
- הסולידריות התבטאה בעצרות תמיכה רבות ובגיוס מהיר של _____ (ר-ו-ם) לישראל בסכום של כמיליארד דולר בחודש הראשון למלחמה.
- ביטויי האהבה וההזדהות האלה משמשים _____ (ו-כ-ח) בלתי ניתנת לערעור לאחדותו של עם ישראל.
- האם בעקבות הסולידריות אפשר לצפות לגלי עלייה של יהודי ארצות הברית? מתברר שהתשובה מורכבת. בעוד הסולידריות של יהודי ארצות הברית עם ישראל מהווה גורם _____ (מ-ש-ך) שלהם ארצה, חוסר ה _____ (ב-ט-ח) האישי הוא גורם דחייה עבורם.

עברית: הכנה, הבעה ולשון, שאלון מותאם, קיץ תשפ"ד, מס' 11241 + נספחים

16. א. לפניכם רשימת מילים שמשמעותן המשותפת היא מקום.
מִרְפָּאָה, מְשַׁעוֹל, מְלוֹנָה, מְבִנָּה, מוֹעֵצָה, מוֹסָד
 בטבלה שלפניכם מיינו את המילים שברשימה על פי המשקל.

מקטל	מקטול	מקטלה
מבנה נוסא	נספא	מירפאה מאונה מילצה

- ב. בתשדיר פרסומת מטעם מערך הסייבר הלאומי שמטרתו להעלות את המודעות בנוגע להפצת מידע כוזב נאמר:

• "השתפת מסייעת לאויב, ויכולה להדביק את כולנו!"
 (1) כותבי התשדיר גזרו את המילה **שתפת** במשקל נפוץ.

מהו המשקל? קטלת

- (2) המשקל של המילה סייע לכותבי התשדיר להעביר את המסר.

הסבירו קביעה זו באמצעות שימוש במונחים לשוניים. מטלת בשלף

קטלת היא מילוא, קאטלת היא מילוא קטנת צה מילואי
 לעיר ביקורת מוצגם בהשעאה בין מילוא ושלף (מילוא) אע"פ.

- ג. לפניכם צירופי מילים, ובהם שמות מודגשים.

- משמעות המאמר
- מענה מהיר
- מעשים **פסולים**
- בסיס רעיוני

- (1) בטבלה שלפניכם מיינו את השמות המודגשים לפי דרך התצורה.

שורש ומשקל	בסיס וצורת גזירה סופי
מ הני פ סולים	מילואות רעיוני

- (2) אחד מן השמות המודגשים בסעיף ג הוא צורת בינוני הקיפו אותו.

/בהמשך דפי טיוטה/

בהצלחה!

זכות היצירה שמורה למדינת ישראל
 אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך